

سوال

پیامبرانی که خداوند آنان را فرستاده چه کسانی هستند؟ چه کتاب‌هایی با آنان نازل شده است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

هنگامی که خداوند آدم را به زمین پایین آورد و نسل او در زمین پراکنده شدند، آنان را به حال خود رها نساخت بلکه روزی‌شان داد و بر او و فرزندان او وحی را نازل کرد، پس برخی ایمان آوردند و برخی دیگر کافر شدند: **وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ** [نحل/ ۳۶] (و در حقیقت در میان هر امتی پیامبری مبعوث ساختیم [تا بگوید] الله را بپرستید و از طاغوت پرهیزید. پس از ایشان کسی است که الله [او را] هدایت کرده و از ایشان کسی است که گمراهی بر او سزاوار است).

کتاب‌های آسمانی که الله نازل نموده چهار کتاب است: تورات و انجیل و زبور و قرآن: **نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ** [آل عمران/ ۳] (این کتاب را در حالی که تایید کننده‌ی آنچه پیش از خود می‌باشد به حق بر تو نازل کرد و تورات و انجیل را [نیز نازل نمود]).

و می‌فرماید: **وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا** [اسراء/ ۵۵] (و داوود را زبور عطا نمودیم).

پیامبران و رسولان بسیارند و کسی جز الله تعداد آنان را نمی‌داند. خداوند داستان برخی از آنان را به ما گفته و درباره‌ی برخی دیگر ما را آگاه نکرده است: **وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ** [نساء/ ۱۶۴] (و پیامبرانی [را فرستادیم] که [ماجرای] آنان را قبلاً بر تو حکایت نمودیم و پیامبرانی [را نیز برانگیختیم] که [سرگذشت] آنان را برای تو بازگو نکرده‌ایم).

ایمان به همه‌ی کتاب‌هایی که خداوند نازل نموده و همه‌ی پیامبران و رسولانی که فرستاده واجب است، چنانکه خود می‌فرماید: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا** [نساء/ ۱۳۶] (ای کسانی که ایمان آورده‌اید، به الله و پیامبر او و کتابی که بر پیامبرش فرو فرستاد و کتاب‌هایی که قبلاً نازل کرده ایمان آورید و هر کس به الله و ملائکه‌ی او و کتاب‌ها و

پیامبرانش و روز بازپسین کفر ورزد، در حقیقت دچار گمراهی دور و درازی شده است).

رسول و نبی هر دو نام‌هایی هستند برای کسانی که خداوند به هدف دعوت مردم به عبادت خالصانه‌ی خودش، فرستاده است: **رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِنَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةً بَعْدَ الرُّسُلِ** [نساء/ ۱۶۵] (پیامبرانی که بشارتگر و هشداردهنده بودند تا برای مردم پس از [فرستاده شدن] پیامبران در مقابل الله [بهبانه] و حجتی نباشد).

پیامبران و رسولان بسیارند؛ الله متعال برخی از آنان را در قرآن نام برده که بیست و پنج تن هستند و ایمان به همه‌ی آنان واجب است: آدم، ادریس، نوح، هود، صالح، ابراهیم، لوط، اسماعیل، اسحاق، یعقوب، یوسف، شعیب، ایوب، ذوالکفل، موسی، هارون، داوود، سلیمان، الیاس، یسع، یونس، زکریا، یحیی، عیسی و محمد علیهم الصلاة والسلام.

قرآن کریم بزرگترین و آخرین کتاب‌های آسمانی است که ناسخ دیگر کتاب‌های پیشین و چیره بر آنها است که عمل به آن واجب است: **وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ** [مائده/ ۴۸] (و ما این کتاب (قرآن) را به حق به سوی تو فرو فرستادیم در حالی که تصدیق کننده‌ی کتاب‌های پیشین و حاکم بر آنهاست؛ پس میان آنان بر اساس آنچه الله نازل کرده حکم کن).

الله از میان فرزندان آدم رسولان و پیامبرانی برگزیده و آنان را میان همه‌ی امت‌ها مبعوث کرده و آنان را امر نموده تا مردم را به عبادت موحدانه‌ی الله و بیان شرایع دین که باعث سعادت آنان در دنیا و آخرت است امر کنند و مومنان را به بهشت بشارت دهند و کافران را نسبت به آتش جهنم هشدار دهند: **وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اِعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ** [نحل/ ۳۶] (و در حقیقت در میان هر امتی پیامبری پیامبری مبعوث ساختیم [تا بگوید] الله را پرستید و از طاغوت بپرهیزید. پس از ایشان کسی است که الله [او را] هدایت کرده و از ایشان کسی است که گمراهی بر او سزاوار است).

همینطور خداوند برخی از پیامبران و رسولان را بر برخی دیگر برتری داده است، چنانکه برترین آنان پیامبران اولوالعزم هستند، یعنی نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و محمد؛ و برترین پیامبران اولوالعزم، محمد ﷺ است، زیرا تا پیش از ایشان هر پیامبر تنها برای قوم خود فرستاده می‌شد، تا آنکه محمد ﷺ به سوی همه‌ی مردمان فرستاده شد، و او آخرین پیامبران و رسولان و بهترین آنان است، چنانکه الله متعال درباره‌ی ایشان می‌فرماید: **وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ** [سبا/ ۲۸] (و ما تو را جز [به عنوان] بشارتگر و هشدار دهنده برای تمام مردم نفرستادیم؛ ولی بیشتر مردم نمی‌دانند).

خداوند پیامبران و رسولان را برگزید و آنان را به عنوان الگوهای برای امت‌هایشان قرار داد؛ آنان را تربیت نمود و با رسالت گرامی‌شان داشت و آنان را از ارتکاب گناهان معصو داشت و با معجزات یاری‌شان نمود؛ بنابراین آنان کامل‌ترین انسان‌ها از نظر خلقت و اخلاق، و بهترین‌شان از نظر علم، و راستگوترین و خوش اخلاق‌ترین آنانند. الله متعال درباره‌ی پیامبران

می‌فرماید: وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ [انبیاء/ ۷۳]
 (و آنان را پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما [مردم را] هدایت می‌کردند و به ایشان انجام کارهای نیک و برپا داشتن نماز و دادن زکات را وحی کردیم و آنان عبادتگزار ما بودند).

از آنجا که پیامبران و رسولان دارای چنین منزلت و الا از نظر طاعت و اخلاق نیک هستند، خداوند ما را به اقتدایشان امر نموده و فرموده است: **أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدِهِ** [انعام/ ۹۰] (آنان کسانی هستند که الله هدایتشان کرده است، پس به هدایت آنان اقتدا کن).

تمام صفات پیامبران و رسولان در پیامبر ما محمد ﷺ یکجا شده و الله متعال ایشان را با اخلاقی بس بزرگ گرامی داشته؛ به همین سبب خداوند ما را به اقتدای همه جانبه‌ی ایشان امر نموده است: **لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا** [احزاب/ ۲۱] (قطعاً برای شما در [اقتدا به] رسول الله سرمشقی نیکوست؛ برای آن کس که به الله و روز بازپسین امید دارد و الله را فراوان یاد می‌کند).

ایمان به همه‌ی پیامبران و رسولان از ارکان عقیده‌ی اسلامی است که ایمان مسلمان جز به آن کامل نمی‌شود، زیرا پیامبران به عقیده‌ای واحد دعوت می‌دهند که همان ایمان به الله متعال است: **قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ** [بقره/ ۱۳۶] (بگویید ما به الله و به آنچه بر ما نازل شده و به آنچه بر ابراهیم و اسحاق و یعقوب و اسباط نازل گردیده و به آنچه به موسی و عیسی داده شده و به آنچه به همه‌ی پیامبران از سوی پروردگارشان داده شده ایمان آورده‌ایم؛ میان هیچ یک از ایشان فرق نمی‌گذاریم و در برابر او تسلیم هستیم).